

Ayelet Gundar-Goshen

In wat op het eerste gezicht een sprookje lijkt, beschrijft de Israëlische debutante Gundar-Goshen de ontstaansgeschiedenis van haar land - en het Israëlisch-Palestijns conflict.

Ayelet Gundar-Goshen: *Eén nacht, Markovitsj*. Uit het Hebreeuws vertaald door Shulamith Bamberger. Meridiaan, 365 blz. € 22,50 ●●●●●

Het veelbelovende debuut van de Israëlische schrijfster Ayelet Gundar-Goshen (1982) is een mooi liefdesverhaal, ingebed in de geschiedenis van de twintigste eeuw.

De bloemengeur van het Beloofde Land

Door onze medewerker **Hilde Pach**

Eén nacht, *Markovitsj* is het romandebuut van de Israëlische schrijfster Ayelet Gundar-Goshen (1982), maar haar trefzekere stijl verradt dat schrijven niet nieuw voor haar is. Ze studeerde psychologie en filmwetenschappen, schreef korte verhalen en scenario's. De roman is beeldend en sensueel, soms ironisch en verrassend lichtvoetig. Bij oppervlakkige lezing heeft *Eén nacht, Markovitsj* veel weg van een sprookje. In essentie beschrijft het boek echter de ontstaansgeschiedenis van de staat Israël. Veel van de gebeurtenissen, hoe sprookjesachtig of grotesk ook beschreven, hebben echt plaatsgevonden.

Het boek speelt zich grotendeels af in een dorp in Galilea en bestrijkt de periode van vlak voor de Tweede Wereldoorlog tot kort voor de Zesdaagse Oorlog. Centraal staat de Onafhankelijkheidsoorlog (1947-1949). Joden die tijdig naar Palestina waren ontkomen, dachten liever niet terug aan Europa en richtten zich op de toekomst in het nieuwe land.

Hoofdpersoon Jacob Markovitsj is zo onopvallend dat iedereen hem onmiddellijk weer vergeet. Nuttig in tijden van oorlog, maar frustrerend in het sociale leven. Op een nacht betrapt hij een Arabische infiltrant en schiet hem dood. Daarmee redt hij het leven van zijn vriend en dorpsgenoot Zeëv Feinberg, een vrouwenversierder met een grote snor, die ligt te vrijen

met de vrouw van de slager. Feinberg en Markovitsj vluchten spoorloos naar Tel Aviv, naar de adjunct-leider van de joodse ondergrondse, een oude kennis die aan de lopende band problemen voor anderen oplost, zonder dat hij zelf krijgt wat hij wil (namelijk Sonja, de verloofde van Feinberg, die hem bedwelmt met haar sinaasappelgeur). Hij stuurt Feinberg en Markovitsj met andere mannen per schip naar Europa om daar met joodse vrouwen te trouwen. Dit was - ook in werkelijkheid - de enige legale manier om joodse vrou-

Maar hij had liever de zekerheid van de hel dan de eeuwigheid van de twijfel

wen van de nazi's te redden. Terug in Tel Aviv laten de jonggehuwden hun huwelijk meteen ontbinden. Voor Feinberg geen probleem: thuis wacht Sonja op hem. Markovitsj echter heeft de mooie Bella toegewezen gekregen en weigert afstand van haar te doen, al is de liefde niet wederzijds. Dat maakt voor hem geen verschil: 'Hij zou met haar samenleven en zijn leven zou een hel zijn. Maar hij had liever de zekerheid van de hel dan de eeuwigheid van de twijfel.' Hij vergelijkt zijn liefde voor haar met de liefde die het joodse volk al tweeduizend jaar voor Is-

Ayelet Gundar-Goshen

FOTO KATHARINA LUETSCHER

raël voelt, zonder dat het land die beantwoordt.

Dan breekt de Onafhankelijkheidsoorlog uit. Gundar-Goshens beschrijving heeft iets kluchtigs, zonder respectloos te worden. Na de oorlog heerst er triomf bij de joden in het land, maar de adjunct weet wel beter. Als hij in de ogen van de verslagen Arabieren kijkt, herkent hij de blik: 'De blik van iemand die datgene wat hem het allerdierbaarst is aan een ander heeft verloren. [...] Zoals hij overal waar hij kwam de sinaasappelgeur van Sonja rook, zo zouden deze mensen tot in lengte van dagen de citrusvruchten en olijven en druiven blijven ruiken die ooit van hen waren geweest.'

Hoewel Gundar-Goshen zich nergens in haar boek expliciet uitlaat over het Israëlisch-Palestijnse conflict, weet ze hier toch heel subtiel aan te geven waar het om gaat en dat ook nog eens in te bedden in de liefdesgeschiedenis. In de jaren zestig zijn de ouderen hun passie een beetje kwijtgeraakt en zijn de drie pubers jaloers op hun ouders, die in een echte oorlog hebben gestreden. Ze besluiten naar 'het rotspaleis in de Jordaanse woestijn' te gaan, oftewel Petra, in de jaren zestig een geliefd doel voor avontuurlijke Israëlische jongeren, soms met fatale gevolgen. Hoe dat in dit geval afloopt, mag de lezer zelf ontdekken. Wat de lezer hopelijk ook ontdekt - mede dankzij de mooie vertaling van Shulamith Bamberger - is dat Ayelet Gundar-Goshen kan schrijven en dat we nog veel van haar kunnen verwachten.